

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre l'exili a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/exili> >

 Exili

La noció de literatura de l'exili, com la de la guerra, d'una periodització articulada sobre el component històric, no representa per ella mateixa una unitat de sentit estètic. Però determina, en canvi, una irregularitat cultural que modifica completament les condicions de l'activitat literària i del mercat.

Maria Campillo, *Literatura catalana contemporània* (1999)

Cronistes i novel·listes, com Antoni Rovira i Virgili, [Agustí Bartra](#), [Xavier Benguerel](#) o Manuel Valldeperes aixecaren acta en llurs obres del desastre de la primavera del 1939, quan centenars de milers de catalans i de refugiats d'altres indrets d'Espanya s'adeleraven per arribar a la frontera francesa, esperonats per una psicosis de por que només els feia sentir un estímul: fugir. L'aviació dels vencedors sovint s'acarnissava en aquelles corrues de pobra gent que acabaven per abandonar a la carretera el poc que havien pogut endur-se. Era un èxode a l'antiga, que un peu de fotografia de la revista *Catalunya* de Buenos Aires -precisament el número 100, del febrer del 1939- explicava amb una comparança estremidora: "Cal remuntar-se als temps bíblics".

[Rafael Tasis](#) trobava el contrapunt històric: "La magnitud del desastre del 1939 és molt superior al que assolí el 1714", bo i afegint que per als catalans la desfeta tenia dimensions més tràgiques, "perquè per als espanyols l'enfonsament de la República i àdhuc la submissió a una política estrangera autoritària, no representa la mort de llur esperit ni de llur idioma. Han perdut la llibertat, però no han perdut res més. Mentre que nosaltres, els catalans, ho hem perdut tot". L'òptica dels exiliats esdevenia messiànica: ells s'enduien Catalunya. Per això Josep Navarro i Costabella encara el 1947 considerava que la Catalunya real era la dels exiliats i, en una rèplica a unes objeccions, afirma solemnement: "El 1939 Catalunya s'exilià. No va ser un sector social, una classe social determinada que passà la frontera..." I [Pere Calders](#), trenta anys més tard, no dubtava de la inexorabilitat imposada que significà aquell exili: "Fou un acte col·lectiu i no volgut". La rotunditat bel·ligerant d'aquestes afirmacions respon al pensament, més o menys difús, de tota una col·lectivitat vençuda, o potser només dels grups dirigents. Però, més enllà de les hipèrboles i de les declaracions absolutes que hi pugui haver en el fet de no dubtar que el bo i millor de tot un poble empenia un èxode terrible, és incontestable, com ha observat [Joan Fuster](#), que "la llista dels qui emigraren inclou gent de totes les generacions i de totes les tendències". És prou gràfic, doncs, Francesc Vallverdú quan parla de la "sagnia" que significà l'exili.

[Albert Manent](#), *La literatura catalana a l'exili* (Barcelona, Curial, 1989)

A la ciutat hi ha certa curiositat pels refugiats. Fa uns mesos que n'arriben, individualment o en petits grups. Comencen a arribar-ne en massa. El mes anterior el Flandre va dur-ne dos-cents quaranta i el Delassalle n'ha desembarcat avui més de set-cents. El poble dominicà no sap què podran fer ací tants estrangers, n'ignora les possibilitats com les ignoren els mateixos refugiats. Aquests, mal informats, esperen normalitzar ací les seves vides, però no saben en quines condicions. Els dominicans creuen que arriben amb diners i que crearan noves indústries i hi haurà més feina; però la creença és vaga i no desperta gaire interès. La veritat és que gairebé tots els refugiats arriben sense diners i sense més béns que la roba que duen a sobre.

[V. Riera Llorca](#), *Tots tres surten per l'Ozama* (1946)

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre l'exili a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/exili> >

biobibliografia

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

http://cataleg.bnc.cat/search*cat/?searchtype=X&searcharg=exili+catal%C3%A0&sortdropdown=-&searchscope=13&searchscope2=13&SORT=D

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://www.gencat.net/slp/vtIs24/catalan/index.html>

 PDF: Les revistes catalanes de l'exili a Mèxic: agents, procediments i discursos

Article de Teresa Ferriz a *Laberintos. Revista de estudios sobre los exilios culturales españoles*, n. 14 (2012).

http://lletra.uoc.edu/uploads/20130617/Les_revistes_catalanes_de_l_exili_a_mexic.pdf

 WEB: Escriptors i revistes a Mèxic. Índexs de deu revistes culturals

Teresa Ferriz Roure ha elaborat els índexs complets de les deu revistes culturals més importants de l'exili a Mèxic.

<http://books.google.es/books?printsec=frontcover&id=Du6QP2gPf0EC#v=onepage&q=&f=false>

Comentaris

Crítica

 WEB: L'edició catalana a Mèxic

Edició digital de l'estudi de Teresa Ferriz Roure (UOC) a la Biblioteca Virtual Cervantes.

<http://www.cervantesvirtual.com/FichaObra.html?Ref=6236>

 WEB: Biblioteca del exilio

Amb un catàleg, estudis sobre la temàtica, hemeroteca i altres.

<http://www.cervantesvirtual.com/portal/exilio/>

 WEB: "Les editorials catalanes de l'exili de 1939 a Mèxic"

Article de Teresa Ferriz Roure per a l'exposició bibliogràfica sobre l'exili (Universitat Autònoma de Barcelona).

<http://ddd.uab.cat/pub/expbib/1999/irae/ferriz.htm>

 WEB: El PEN Català a l'exili

Pàgina del PEN Club en què s'explica el paper de l'entitat durant l'exili i la postguerra.

<http://www.pencatala.cat/el-pencatala/historia>

 WEB: Portal del exilio

Text sobre l'exili durant la Guerra Civil espanyola.

<http://www.portaldelexilio.org/>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre l'exili a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/exili> >

 WEB: Teledebat Ozama

Dossier de treball virtual de la XTEC a partir de la novel·la *Tots tres surten per l'Ozama*, de Vicenç Riera Llorca. Amb un bon apartat específic sobre l'exili literari.

http://www.xtec.es/recursos/curricul/llengua/oza_tre/index.htm

 WEB: "Obra impresa del exilio español en México 1939-1979"

La Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes inclou aquest catàleg d'una exposició de l'Ateneo Español de México (1979), amb referències d'obres catalanes.

<http://www.cervantesvirtual.com/FichaObra.html?Ref=5098>

Pàgines web d'alguns escriptors catalans exiliats...

 WEB: Clementina Arderiu

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/clementina-arderiu/>

 WEB: Avel·lí Artis Gener (Tísner)

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/avelli-artis-gener-tisner/>

 WEB: Agustí Bartra

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/agusti-bartra/>

 WEB: Josep M. Batista i Roca

<http://filoantropologia.webcindario.com/caracter.htm>

 WEB: Xavier Benguerel

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/xavier-benguerel/>

 WEB: Artur Bladé

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/artur-blade/>

 WEB: Pere Calders

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/pere-calders/>

 WEB: Agustí Calvet (Gaziel)

<http://www.escriptors.cat/autors/gaziel/>

 WEB: Josep Carner

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/josep-carner/>

 WEB: Joan Coromines

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-coromines/>

 WEB: Bartomeu Costa-Amic

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/bartomeu-costa-amic/>

 WEB: Lluís Ferran de Pol

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/lluis-ferran-de-pol/>

 WEB: Anna Murià

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre l'exili a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/exili> >

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/anna-muria/>

WEB: Joan Oliver (Pere Quart)

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-oliver/>

WEB: Josep Palau i Fabre

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/josep-palau-i-fabre/>

WEB: Joan Puig i Ferrer

<http://www.escriptors.cat/autors/puigiferrerj>

WEB: Carles Riba

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/carles-riba/>

WEB: Vicenç Riera Llorca

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/vicenc-riera-llorca/>

WEB: Mercè Rodoreda

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/merce-rodoreda/>

WEB: Joan Sales

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/joan-sales/>

WEB: Ramon Xirau

<https://lletra.uoc.edu/ca/autor/ramon-xirau/>

propostes didàctiques

recursos

PDF: Retorn a Catalunya

Dossier didàctic de l'exposició "Literatures de l'exili. Retorn a Catalunya", organitzada per la Institució de les Lletres Catalanes.

<http://www20.gencat.cat/docs/CulturaDepartament/ILC/Documents/Arxiu/dossiernous%20credits.pdf>

WEB: Homenatge a l'exili

Activitats didàctiques sobre l'exili de 1939 per a l'educació secundària obligatòria i el Batxillerat.

<http://www.xtec.es/recursos/socials/exili/>